

การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วน
ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

**Role-Based Performance of Village Committees in Nong Bua Sub-District
Administrative Organization Area, Mueang District,
Nong Bua Lamphu Province**

ศุภวัฒน์ พรหมแสง และ ชาญยุทธ หาญชนะ

วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

Suphawatt Promsang and Chanyut Hanchana

Pitchayabundit College, Thailand

Corresponding Author, E-Mail: nuspong.ggg@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว และเพื่อศึกษา 2) ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือประชาชนที่มีบ้านเรือนอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ตำบลหนองบัว จำนวน 343 คน โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (Yamane. 1973 : 125) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประกอบไปด้วยเนื้อหา 3 ส่วน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติพรรณนาได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติเชิงอนุมานได้แก่ T-test และ F-test สำหรับการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74, S.D. = 0.42$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X} = 3.97, S.D. = 0.59$) รองลงมาคือด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.85, S.D. = 0.67$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านอำนวยการ ($\bar{X} = 3.41, S.D. = 0.60$) 2) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนก

* วันที่รับบทความ: 4 กุมภาพันธ์ 2565; วันแก้ไขบทความ 16 กุมภาพันธ์ 2565; วันตอบรับบทความ: 23 กุมภาพันธ์ 2565

Received: February 4, 2022; Revised: February 16, 2022; Accepted: February 23, 2022

ตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ไม่แตกต่างกัน และ 3) ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านควรตรงต่อเวลา

คำสำคัญ : การปฏิบัติหน้าที่; คณะกรรมการหมู่บ้าน; องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstracts

The objectives of this research were to study 1) the performance of duties according to the roles of village committees in Nong Bua Subdistrict Administrative Organization. and to study 2) recommendations and guidelines for the development of the roles of village committees in Nong Bua Subdistrict Administrative Organization The sample group used in this research was 343 residents living in the village of Nong Bua Sub-district, using the formula of Taro Yamane (Ymane. 1973 : 125). It is a questionnaire consisting of 3 parts: statistics used in data analysis. are descriptive statistics, i.e. number, percentage, mean, and standard deviation for the general data of the sample. Inferential statistics were T-test and F-test for comparing the level of duty according to the role of the village committee in Nong Bua Subdistrict Administrative Organization, Muang District, Nong Bua Lamphu Province. classified by gender, age, educational level and occupation

The results of the research were as follows: 1) The performance of duties according to the roles of the Village Committee in Nong Bua Subdistrict Administrative Organization, Muang District, Nong Bua Lamphu Province. Overall, it was at a high level ($\bar{X} = 3.74$, $SD = 0.42$) and when considering each aspect, it was found that the aspect with the highest mean was administration and peacekeeping ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.59$), followed by economic promotion ($\bar{X} = 3.85$, $SD = 0.67$) and the aspect with the least mean was administrative ($\bar{X} = 3.41$, $SD = 0.60$) 2) the comparison of the performance of duties according to the role of the village committee in the sub-district administrative organization Nong Bua, Muang District, Nong Bua Lamphu Province Classified by sex, age, education level and occupation, it was found that, overall, people with different gender, age, education level and occupation had different opinions on the performance of duties according to the role of the village committee in Nong Bua Subdistrict Administrative Organization, Amphoe Nong Bua. City, Nong Bua Lamphu Province and 3) recommendations and guidelines for the development of the village committee's roles in Nong Bua Sub-District Administrative Organization, Muang District, Nong Bua Lamphu Province, namely, the performance of duties in accordance with the roles of the village committees should be punctual.

Keywords: Performance of Duties; Village Committee; Sub-District Administrative Organization

บทนำ

การปกครอง คือการใช้อำนาจอธิปไตยตามกฎหมายในการบริหาร วางระเบียบกฎเกณฑ์สำหรับสังคม เพื่อสร้างความเสมอภาค เป็นธรรมแก่สังคม เพื่อให้สังคมมีความสุข หรือเพื่อให้เกิดการบำบัดทุกข์บำรุงสุข ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมในปัจจุบันขาดไม่ได้ การปกครองมีหลายรูปแบบ เช่น การปกครองแบบประชาธิปไตย การปกครองแบบเผด็จการ และยังแบ่งการปกครองเป็นหลายระดับ เช่น การปกครองส่วนกลาง การปกครองส่วนภูมิภาค และการปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเทศไทยเริ่มใช้การปกครองระบอบประชาธิปไตยเมื่อปี พ.ศ. 2475 ตั้งแต่นั้นจึงเริ่มมีแนวคิดการกระจายอำนาจสู่ชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วม อีกทั้งยังเป็นการฝึกฝน อบรมผู้นำชุมชนและประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจในประชาธิปไตยมากขึ้น จึงได้มีการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมาในปี พ.ศ. 2495 เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และองค์กรประชาชนในระดับหมู่บ้านต่างๆ และรัฐบาลยังส่งเสริม สนับสนุนการทำงานขององค์กรท้องถิ่นเรื่อยมา เพื่อให้สามารถเป็นองค์กรหลักในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนได้

จากการที่หน่วยงานภาครัฐ ได้ส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการหมู่บ้านที่กล่าวมานั้น แสดงให้เห็นถึงทิศทางการพัฒนาประสิทธิภาพของคณะกรรมการหมู่บ้าน ให้สามารถเป็นองค์กรหลักในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ แต่ในความเป็นจริงนโยบาย โครงการ กิจกรรมต่างๆ เหล่านั้นฟังจะเริ่มเป็นรูปเป็นร่างหลังจากการออกกระเปาะบกระหวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้านการปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2551 บางนโยบายก็ไม่สามารถทำได้ การประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน ยังไม่ทั่วถึง การพัฒนาประสิทธิภาพของคณะกรรมการหมู่บ้าน ที่ผ่านมาได้ดำเนินการไปหลากหลายวิธี อาทิ การฝึกอบรมให้ความรู้ การศึกษาดูงาน การให้เงินรางวัลเพื่อเป็นแรงจูงใจ การตั้งชุดปฏิบัติการประจำตำบลประกอบด้วยข้าราชการจากหน่วยงานต่างๆ เป็นพี่เลี้ยงในการทำงาน หรือ การปฏิบัติตามหน้าที่อย่างเป็นธรรมปราศจากการครอบงำจากนักการเมือง เป็นต้น (Lumtal, 2014 : 36) ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า การพัฒนาโดยใช้แนวทางดังกล่าวอาจจะยังไม่สามารถพัฒนาประสิทธิภาพของคณะกรรมการหมู่บ้านได้อย่างเพียงพอ หรืออาจไม่ยั่งยืน กล่าวคือ ไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ การพัฒนาประสิทธิภาพของคณะกรรมการหมู่บ้านจึงถือเป็นงานสำคัญที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันพัฒนา เพื่อให้คณะกรรมการชุดนี้ทำงานได้เต็มความสามารถและเป็นพลังขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาหมู่บ้าน อันเป็นกลไกหลักในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัต ต้องมีบทบาทการนำอย่างมีประสิทธิภาพ การเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่น และบทบาทอื่นตามสถานการณ์ (Pannasil, 2015 : 146-161)

คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นองค์กรท้องถิ่นที่เล็กที่สุด ใกล้ชิดกับประชาชนที่สุด และมีความสำคัญที่สุด ถ้าหากเราสามารถทำให้หมู่บ้านกว่า 75,000 หมู่บ้าน เข้มแข็ง ยืนหยัดด้วยตนเองได้แล้ว ก็จะเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาของประเทศ ด้วยเหตุนี้ กรมการปกครองจึงได้ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 มาตรา 28 ตรี เกี่ยวกับโครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน ให้มีโครงสร้างที่ประกอบด้วยตัวแทนจากทุกภาคส่วนในหมู่บ้าน และกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน โดยมีเป้าหมายให้คณะกรรมการหมู่บ้านทำหน้าที่เป็นองค์หลักรับผิดชอบบูรณาการขับเคลื่อนงาน โครงการ กิจกรรมของทุกภาคส่วนในหมู่บ้าน ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารจัดการของหมู่บ้านมีเอกภาพ ลดความซ้ำซ้อน ซึ่งจะส่งผลให้ประหยัดทั้งเวลาและทรัพยากร แต่ในความเป็นจริงนโยบาย กิจกรรม โครงการต่างๆ ไม่ได้ราบรื่นอย่างที่คิด บางนโยบายก็ไม่สามารถทำได้ การประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านยังไม่ทั่วถึง คณะกรรมการหมู่บ้านยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และประชาชนไม่ให้ความร่วมมือต่อคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องที่ต้องรีบแก้ไข เพื่อให้คณะกรรมการหมู่บ้านได้เป็นพลังขับเคลื่อนในการพัฒนาและช่วยเหลือหมู่บ้าน อันเป็นรากฐานที่สำคัญของชาติต่อไป

ตำบลหนองบัวซึ่งอยู่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู มีหมู่บ้านทั้งหมดจำนวน 8 หมู่บ้าน บางส่วนของตำบลหนองบัว อยู่ในเขตเทศบาล โดยผู้ที่เป็นคณะกรรมการหมู่บ้านนั้น บางส่วนยังไม่เข้าใจบทบาทอำนาจหน้าที่ของตน ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ไม่ได้รับการอบรม ขาดแรงจูงใจ ขาดการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน มีหน่วยงานซ้ำซ้อนทำให้คณะกรรมการหมู่บ้านไม่ได้รับความสำคัญเท่าที่ควร ทำให้การปฏิบัติงานไม่ราบรื่น ไม่บรรลุเป้าหมายตามนโยบายของรัฐบาล

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านตำบลหนองบัวซึ่งอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้าน และนำไปสู่การปรับปรุง แก้ไข การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน ทั้งในเชิงนโยบายและการถือปฏิบัติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือประชาชนที่มีบ้านเรือนอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ตำบลหนองบัว เขตขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 2,376 ครัวเรือน และนำมาคำนวณโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973 : 727) จากการแทนค่าในสูตรจะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 343 คน ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนของครัวเรือน จากนั้นนำไปสุ่มตัวอย่างโดยคิดเป็นสัดส่วนตามหมู่บ้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นจากการศึกษาทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเป็นข้อคำถาม ซึ่งมีโครงสร้างแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ลักษณะเป็นแบบให้ตรวจสอบรายการ (Check – List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ใช้การวัดตามเกณฑ์ Likert scale มีลักษณะการวัดแบบมาตราวัดส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 30 ข้อ ซึ่งจำแนกออกเป็น 6 ด้าน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อสอบถามปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะเพื่อให้ได้แนวทางส่งเสริมการ การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 6 ด้าน

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกรอบแนวคิดในการวิจัย 6 ด้าน

2. กำหนดเนื้อหาของคำถามในแบบสอบถาม และนิยามตัวแปรที่ต้องการวัด นำร่างแบบสอบถามไปปรึกษา ดร.ชาญยุท หาดูชนะ อาจารย์ที่ปรึกษา ขอคำแนะนำ เพื่อให้ครอบคลุมในเรื่องที่ศึกษา และมีลักษณะซึ่งทุกคนสามารถตอบข้อเท็จจริงได้

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย ผศ.ดร. โกศล สอดส่อง

ดร. สุปิ่น สมสาร และ ผศ.ดร. พิชัยรัฐ หมั่นด้วง เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวัด (Index of item objective congruence : IOC) เกณฑ์ที่กำหนดคือ 0.60 ขึ้นไป

4. นำแบบสอบถาม ไปตรวจสอบแก้ไข เพื่อความถูกต้องของเนื้อหาและความชัดเจนของภาษาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้เครื่องมือ (Try – out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน กับประชาชนในหมู่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อหาอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม Item – total correlation) เกณฑ์ที่กำหนดคือ 0.20 ขึ้นไป

6. นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกที่ใช้ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด 2553 : 72 – 103) ได้ค่าเท่ากับ 0.845

7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือถึงผู้ใหญ่บ้านของเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวนทั้งหมด 8 หมู่บ้าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์ตอบแบบสอบถาม การวิจัยตามวันและเวลาที่นัดหมาย

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามซึ่งได้จัดเตรียมไว้แล้วนำไปส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองตามที่ได้นัดหมายไว้แล้ว เพื่อแนะนำตัวพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย ขออนุญาตเก็บข้อมูล แจกแบบสอบถามการวิจัยและขอรับกลับในวันเดียวกันด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และลงรหัสเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยและสถิติที่ใช้ในการเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูล ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าและทดสอบสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

1. สถิติพรรณนา ได้แก่ 1.1 จำนวน (n) 1.2 ค่าร้อยละ (Percentage) 1.3 ค่าเฉลี่ย 1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ของประชากรกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านตำบลหนองบัวในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และแสดงสรุปจำนวน เป็นประเด็นสำคัญสำหรับข้อเสนอแนะ

เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด

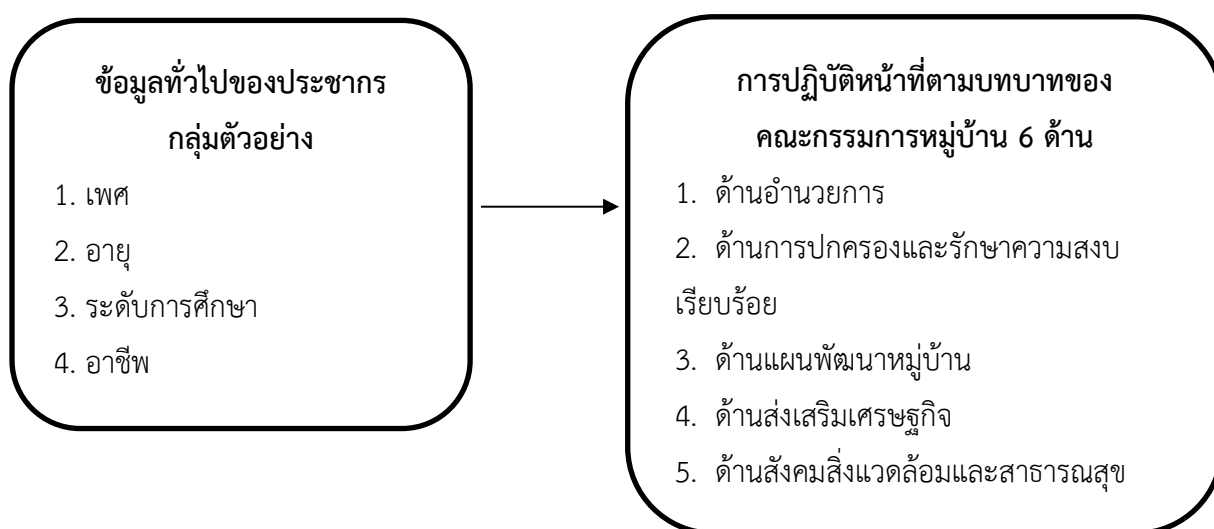
2. สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่

2.1 สถิติ t-test ใช้ทดสอบความแตกต่างหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปร 2 ตัวแปร สำหรับเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ

2.2 สถิติ F-test โดยการทดสอบความแตกต่างหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป และหากพบว่ามีความแตกต่างรายคู่เกิดขึ้น ผู้ศึกษาต้องทำการทดสอบต่อไปว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน และแตกต่างกันอย่างไร ตามวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's method) สำหรับเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะท้องที่ลักษณะปกครองท้องที่ 2457 มาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย เรื่องการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู สามารถสรุปออกเป็น 4 ส่วน ได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 59.48 และเป็นเพศหญิง จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 40.52 อายุอยู่ระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 29.45 และช่วงอายุที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 61 ปี ขึ้นไป จำนวน 38 คิดเป็นร้อยละ 11.08 ระดับการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 44.31 และน้อยที่สุดคือสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.04 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 39.36 รองลงมาคือรับจ้างทั่วไป จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 23.62 และน้อยที่สุดคืออาชีพข้าราชการ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.66

ตารางที่ 1 การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวม

การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านอำนวยการ	3.41	0.60	ปานกลาง
2. ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย	3.97	0.59	มาก
3. ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน	3.80	0.63	มาก
4. ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ	3.85	0.67	มาก
5. ด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและด้านสาธารณสุข	3.59	0.68	มาก
6. ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	3.62	0.78	มาก
รวม	3.74	0.42	มาก

2. การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74, S.D. = 0.42$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X} = 3.97, S.D. = 0.59$) รองลงมาคือด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.85, S.D. = 0.67$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านอำนวยการ ($\bar{X} = 3.41, S.D. = 0.60$) และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละด้านได้ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านอำนวยการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.41, S.D.=0.60$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 5. มีการประสานงานและติดตามการทำงานของคณะทำงานอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=4.19, S.D.=0.87$) รองลงมาคือ ข้อ 1. มีการทำงานธุรการ เช่น การเก็บเอกสารต่างๆ ของหมู่บ้าน ($\bar{X}=3.56, S.D.=1.00$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 3. มีการจัดประชุมอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=3.36, S.D.=0.97$)

2.2 ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97, S.D.=0.59$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 7. ส่งเสริมให้ประชาชนปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย และข้อบังคับของหมู่บ้าน ($\bar{X}=4.10, S.D.=0.88$) รองลงมาคือ ข้อ 8. สร้างความเป็นธรรมและประนีประนอมข้อพิพาท ($\bar{X}=4.02, S.D.=0.80$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 10. ดูแลคุ้มครองสาธารณะสมบัติของหมู่บ้าน ($\bar{X}=3.82, S.D.=0.84$)

2.3 ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80, S.D.=0.63$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 12. มีการประสานการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านกับหน่วยงานอื่นๆ ($\bar{X}=3.82, S.D.=0.84$) รองลงมาคือ ข้อ 11. มีการปรับปรุงแผนพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ($\bar{X}=3.80, S.D.=0.82$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 15. มีการเสนอปัญหาพร้อมแนวทางแก้ไขปัญหาต่อที่ประชุม กม. ($\bar{X}=3.78, S.D.=0.94$)

2.4 ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85, S.D.=0.67$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 18. มีการส่งเสริมการตั้งกลุ่มเพื่อช่วยเหลือ ผู้พิการ ผู้ยากไร้ ให้มีรายได้ ($\bar{X}=3.97, S.D.=0.87$) รองลงมาคือ ข้อ 17. มีการพัฒนาและส่งเสริมการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้คนในหมู่บ้าน ($\bar{X}=3.85, S.D.=0.86$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 16. มีการส่งเสริมการดำเนินงานตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=3.78, S.D.=0.97$)

2.5 ด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและด้านสาธารณสุข โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.59, S.D.=0.68$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 21. มีการส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ($\bar{X}=3.86, S.D.=0.87$) รองลงมาคือ ข้อ 24. มีการส่งเสริมด้านสาธารณสุข ($\bar{X}=3.57, S.D.=0.99$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 23. มีการส่งเสริมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.50, S.D.=1.11$)

2.6 ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.62, S.D.=0.78$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 29. มีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X}=3.89, S.D.=1.01$) รองลงมาคือ ข้อ 30. มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมด้านการศึกษา ศาสนา

วัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.84$, S.D.= 0.93) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 28. มีการบำรุงรักษา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีต ประเพณีของหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.44$, S.D.= 1.10)

3. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่

1. การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านควรตรงต่อเวลา
2. คณะกรรมการหมู่บ้านควรมีการตรวจความปลอดภัยในหมู่บ้านเวลากลางคืนอย่างเคร่งครัด และสม่ำเสมอ
3. ควรมีการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาหมู่บ้าน และควรมีการร่วมบูรณาการ ในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน
4. ควรส่งเสริมด้านเศรษฐกิจของชุมชนให้มากขึ้น เพื่อที่จะสามารถจัดอุปสรรคด้านสภาพ เศรษฐกิจที่ตกต่ำ เพื่อที่ชุมชนจะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้วยตนเองได้มากขึ้น
5. ควรมีการแนะนำการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลการให้เหมาะสมรณรงค์การลดการ เผาขยะที่ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ
6. ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในหมู่บ้านรักษาจารีตประเพณี และควรมีการ ส่งเสริมและสนับสนุนบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมในหมู่บ้าน

อภิปรายผลการวิจัย

การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D.= 0.42) และเมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X} = 3.97$, S.D.= 0.59) รองลงมาคือด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.85$, S.D.= 0.67) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้าน อำนาจการ ($\bar{X} = 3.41$, S.D.= 0.60) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของรัฐดิพร ศิริศรี และสัญญา เคนาภูมิ (2560 : 42-50) วิจัยเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขต อำเภอเมืองหนองคาย พบว่าการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขต อำเภอเมือง

หนองคาย จังหวัดหนองคาย พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย บทบาทอยู่ในระดับ มาก 1 ด้าน คือ ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุกิจ ปิลวาสน์ (2560 : 32) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชน ตำบลโคกหาร อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ พบว่าคณะกรรมการหมู่บ้านตำบลโคกหาร อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ส่วนการมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุกิจ ปิลวาสน์ (2560 : 32) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชน ตำบลโคกหาร อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ พบว่าคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีเพศ อายุ และสถานภาพการสมรส ต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรัฐติพร ศิริศรี และสัญญา เคนาภูมิ (2560 : 42-50) ที่พบว่าคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีเพศ แตกต่างกันมีบทบาทไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การปฏิบัติหน้าที่ใช้มาตรฐานเดียวกัน คือ ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2551 ซึ่งบทบาทไม่ได้เน้นหรือเจาะจงเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย คณะกรรมการหมู่บ้าน ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีบทบาทไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การปฏิบัติหน้าที่ใช้มาตรฐานเดียวกันถึงแม้ว่าระดับการศึกษาจะแตกต่างกันแต่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2551

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้

1.1 ควรเพิ่ม ค่าตอบแทนให้มากขึ้นกว่าเดิม มีค่าเบี้ยเลี้ยง เบี้ยประชุม ในการปฏิบัติงาน ให้มีสวัสดิการ เหมือนข้าราชการ เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

1.2 ควรจัดสรรงบประมาณให้กับคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อที่จะสามารถดำเนินโครงการในหมู่บ้าน ได้อย่างรวดเร็ว มีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการต่าง ๆ มีการประสานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการต่าง ๆ

1.3 ควรมีการตรวจความปลอดภัยในหมู่บ้านเวลากลางคืนอย่างเคร่งครัด สม่ำเสมอ

1.4 หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนในเรื่องของการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับชุมชนเจ้าหน้าที่ภาครัฐควรปฏิบัติงานเชิงรุก ขยายรูปแบบวิธีการสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้คณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้หลากหลายมากขึ้น

1.5 ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประกอบอาชีพในหมู่บ้าน และควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนรวมกลุ่มสินค้าโอท็อปในหมู่บ้าน

1.6 ในการเกิดขยะจากผู้สัญจรในพื้นที่ชุมชน ควรจัดถังขยะให้เพียงพอตามจุดสำคัญของหมู่บ้านหรือแหล่งชุมชนที่สำคัญและควรมีการแยกประเภทของขยะให้ถูกต้องตามหลักสากล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสภาพปัญหาในแต่ละด้านของการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

2.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

เอกสารอ้างอิง

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *การวิจัยเบื้องต้น*. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.

รัฐติพรศิริศรีและ สัญญา เคนาภูมิ. (2560). การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขต อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร* . 5 (6), 42-50.

สุกิจ ปิลวาสน์. (2560). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชนตำบลโคกหาร อำเภอเขาวงกต จังหวัดกระบี่*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช.

Pitnitha Pannasil. (2015). The Role Of Local Executive In The 21st Century. *Journal of MCUPeace Studies*, 3 (2), 146-161.

Yamane. (1967). *Taro Statistic : An Introductory Analysis*. New York: Harper & row.